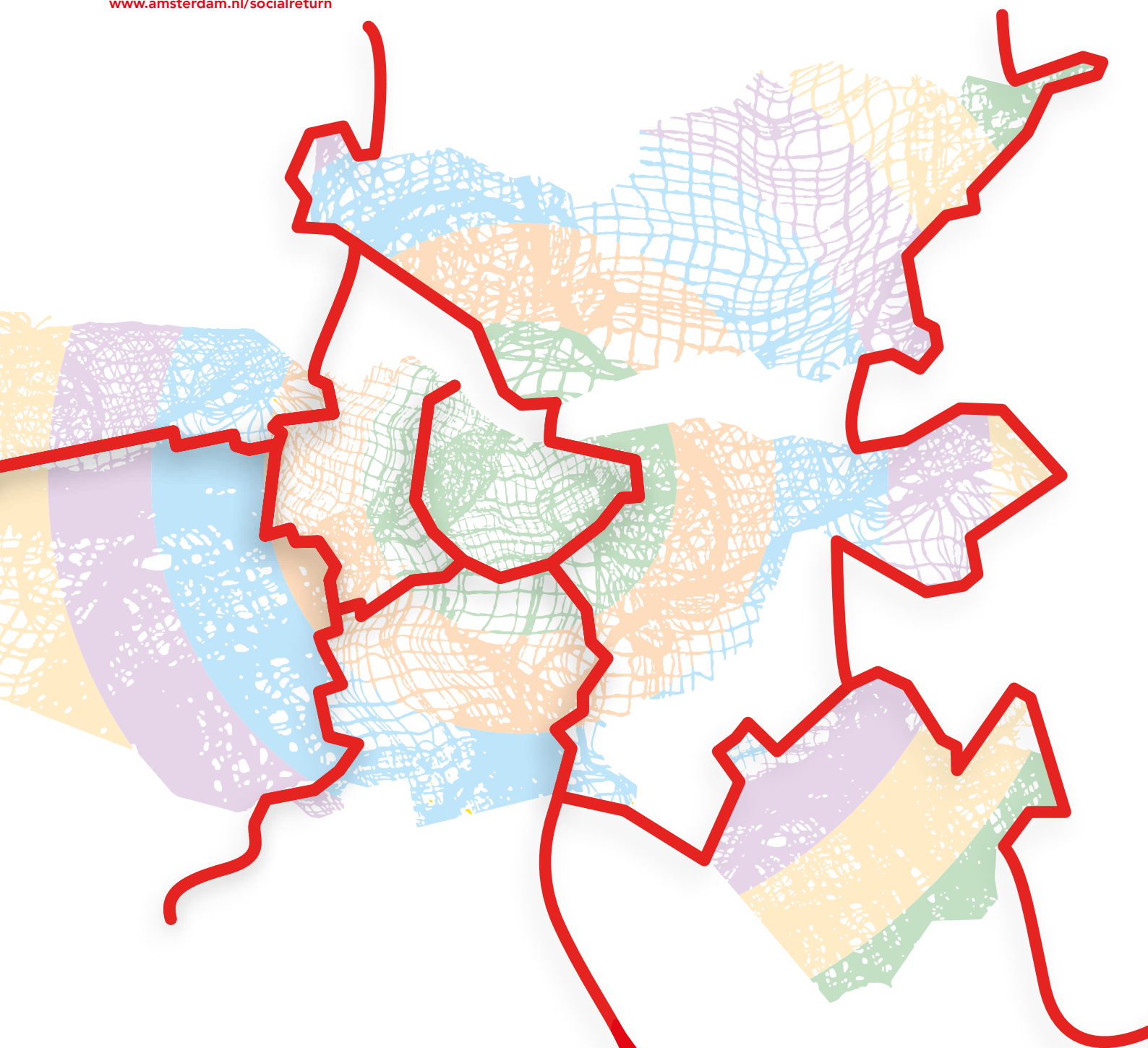

www.amsterdam.nl/socialreturn

Leidraad

Sociaal opdrachtgeverschap

✕ Gemeente
✕ Amsterdam
✕

College van burgemeester en wethouders

5% sociale winst

Minimaal 5% sociale winst bij aanbestedingen. Dat is de ambitie van de gemeente Amsterdam. Slim uitvragen is daarbij het motto. Dat betekent dat de gemeente al in de voorbereidingsfase bedenkt welke vorm van sociale impact past bij een aanbesteding. Doorgaans wordt 5% toegepast, tenzij er goede redenen zijn om hiervan af te wijken. Daarbij geldt het principe van comply or explain: pas het toe of leg het uit. Als er meer mogelijk is, dan wordt het hoger. Zo hoopt de gemeente sociale impact te realiseren voor Amsterdam en voor Amsterdammers.

Leeswijzer

De Leidraad Sociaal Opdrachtgeverschap bestaat uit vier hoofdonderdelen die door middel van het stedelijk proces Social Return aan elkaar verbonden zijn. In het *eerste deel* van de handreiking wordt beschreven wat met sociaal opdrachtgeverschap wordt bedoeld, het *tweede deel* bevat de bekende fasen uit de oude Leidraad Social Return, waarbij aan Voorbereiding, Specificeren, Selecteren, Contracteren, Uitvoering en Evaluatie een nieuwe stap is toegevoegd, namelijk: Handhaving. Het *derde deel* behelst de verschillende rollen van het stedelijk Bureau Social Return. Het laatste en *vierde deel* bevat een stappenplan voor ondernemers die in Amsterdam invulling gaan geven aan social return.

Voorwoord

Amsterdam is een sociale stad. De afgelopen jaren heeft de gemeente Amsterdam daarom geïnvesteerd in social return. Bij grote aanbestedingen die Amsterdam in de markt zet vragen we onze opdrachtnemers een bijdrage te leveren aan de sociale doelstellingen die we als stad nastreven, bijvoorbeeld voor kwetsbare Amsterdammers die maatschappelijk een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Werkgelegenheid, werktoeleiding, stages en opleidingen staan daarbij voorop. Maar ook andere vormen van sociale impact op het gebied van werk, inkomen, armoedebestrijding, zorg en gezondheid zijn mogelijk.

Door social return tot een belangrijk onderdeel van het inkoopproces te maken verbinden wij onze economische activiteit in de stad aan sociale doelstellingen. Investerings die de gemeente doet – bijvoorbeeld in het kader van de energietransitie of het programma Bruggen en Kademuren – dienen óók sociaal te renderen. Dit is een belangrijk signaal: als Amsterdam doen we het liefst zaken met ondernemers met een sociaal hart.

"Amsterdam doet het liefst zaken met ondernemers met een sociaal hart"

Dit college formuleert een harde doelstelling: 5 procent sociaal rendement op elke aanbesteding. Bij elk project wordt van tevoren goed nagedacht over de vraag; wat voor sociale impact het beste bij het project past. Dit betekent dat opdrachtgevers permanent moeten nadenken over hoe hun investeringen óók sociaal zullen renderen: sociaal opdrachtgeverschap. Dit vraagt om

creativiteit, vaktechnische kennis, organisatorisch vermogen en soms ook fouten durven maken. Deze leidraad en het hierin beschreven stedelijk proces social return helpen daarbij.

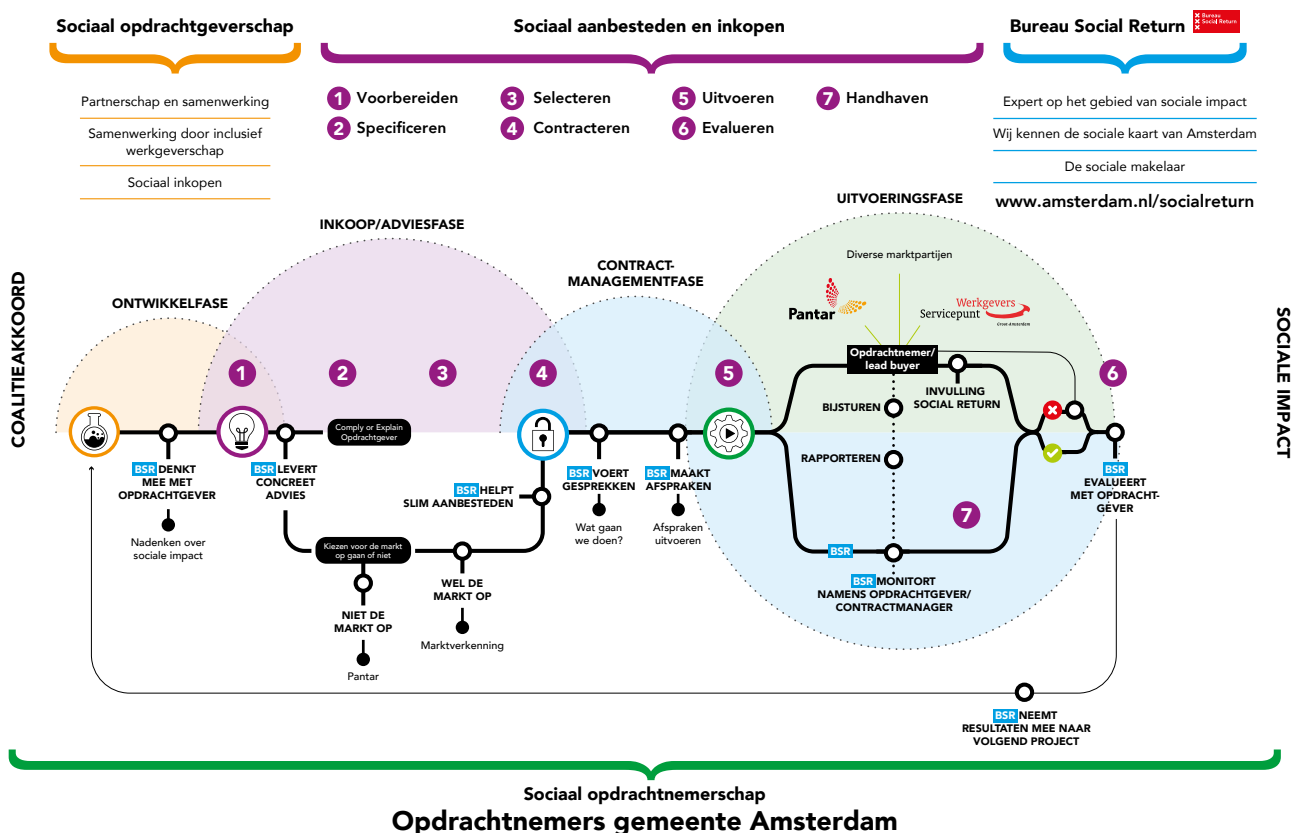
Zie de nieuwe leidraad Sociaal Opdrachtgeverschap vooral ook als inspiratiebron en hulpmiddel voor hetgeen wij als stad in de kern willen zijn: sociaal, soms dwars, maar altijd democratisch en met oog voor iedereen.

Veel creativiteit toegewenst.

Rutger Groot Wassink
Wethouder Sociale Zaken,
Diversiteit en Democratisering

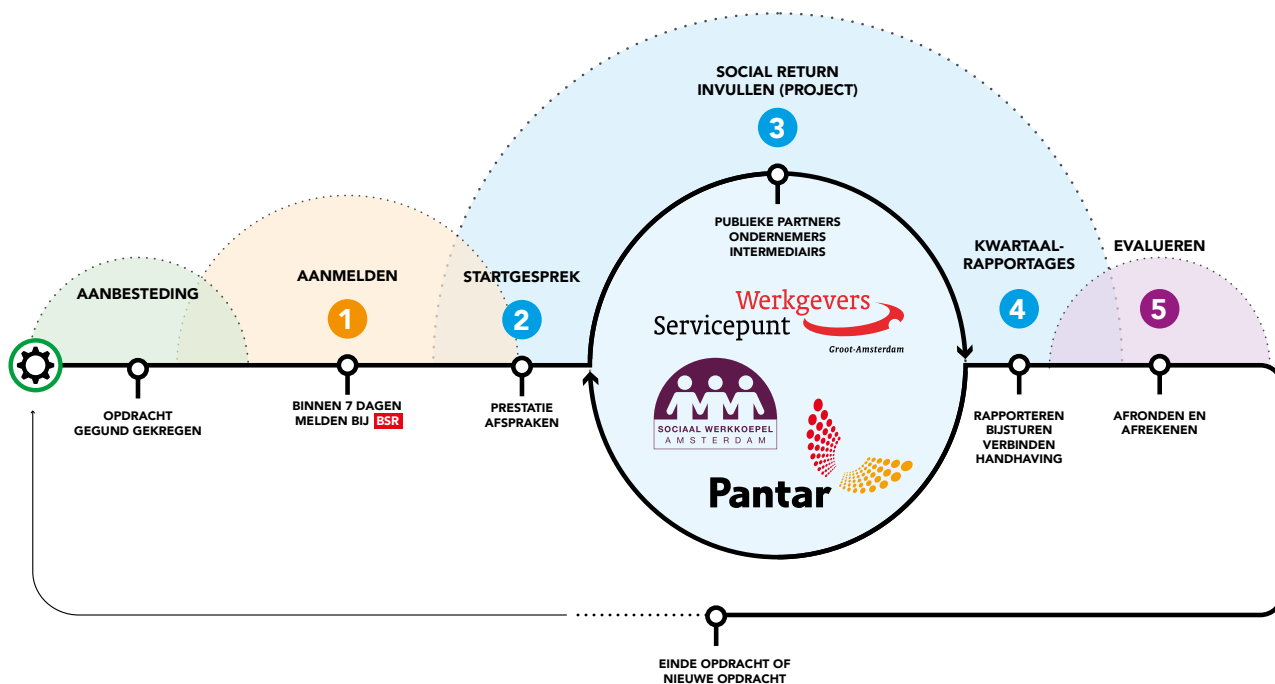
Leidraad Sociaal Opdrachtgeverschap

Opdrachtnemers gemeente Amsterdam

Sociaal opdrachtnemerschap

www.amsterdam.nl/socialreturn

Colofon

Copyright © 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudelijke bijdrage: stichting De Omslag, Code Sociale Ondernemingen

Met speciale dank aan: PIANOo, VNG en het Centre for Public Procurement Universiteit Utrecht

Tekst:

Luisterrijk & Tekstburo Gort

Fotografie:

M. Brasz, Allart Blaauboer Fotografie, Fotobank gemeente Amsterdam

Vormgeving en layout:

DropOuts Amsterdam

Illustraties:

Storyshapers, DSGM.FRM

Eindredactie:

Bureau Social Return gemeente Amsterdam

Ad astra per aspera ©

Leidraad

Sociaal opdrachtgeverschap

Deze leidraad is voor inkopers en ondernemers: hoe gaat de gemeente Amsterdam om met social return? En hoe kun je daar zelf aan bijdragen?

Er is meer mogelijk dan je denkt. 'Ik help opdrachtnemers van de gemeente bij het realiseren van sociale impact in de stad. De gemeentelijke organisatie bestaat uit vijf clusters, een bestuurs- en concernstaf en zeven stadsdelen. Elk cluster heeft expertise op een specifiek thema en een afgebakend doel, bijvoorbeeld parkeren, jeugdzorg of veiligheid. Het is nog niet vanzelfsprekend dat gemeentelijke afdelingen ook kunnen zorgen voor sociale impact buiten deze scope. Toch is er veel mogelijk via inkoop, als werkgever of via het netwerk dat zij hebben in de stad. Bureau Social Return helpt daarbij.'

Sacha de Jong is adviseur social return bij de gemeente Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Wat wil de gemeente Amsterdam?	11
De gemeente wil partnerschap en samenwerking	12
De gemeente wil een inclusieve werkgever zijn	14
De gemeente wil sociaal inkopen	16
2. Sociaal aanbesteden en inkopen: 7-fasenplan voor inkopers van de gemeente	19
Fase 1 Voorbereiden	20
Fase 2 Specificeren	25
Fase 3 Selecteren	27
Fase 4 Contracteren	28
Fase 5 Uitvoeren	30
Fase 6 Evalueren	30
Fase 7 Handhaven	31
3. Wat biedt Bureau Social Return?	33
Expertise	33
Adviezen	33
Kennis van Amsterdam	33
Sociale makelaar	34
4. Sociaal opdrachtnemerschap: 5-stappenplan voor opdrachtnemers	37
Stappenplan	37
Sociale impact maken via social return	37
Wat doet de gemeente zelf?	38
Stappenplan sociaal ondernemerschap	39
Stap 1: Aanmelden	39
Stap 2: Startgesprek	39
Stap 3: Starten	42
Stap 4: Kwartaalrapportage	43
Stap 5: Afsluitend gesprek	43
5. Sociale impact: wat zijn de mogelijkheden in Amsterdam?	47
Pantar	47
Werkgevers Servicepunt Groot-Amsterdam	47
Amsterdamse sociale firma's	47
Amsterdam Powercertificaat	47
Sociale ondernemingen	48
MAEX Amsterdam	48
Sociaal Werkkoepel	49
Vrijwilligers Centrale Amsterdam	49
Begrippenlijst	51

1. Wat wil de gemeente Amsterdam?

In Amsterdam willen we dat iedereen mee kan doen en een plek heeft in de stad. Dat doen we als gemeente samen met anderen: bewoners, ondernemers, multinationals en tal van andere samenwerkingspartners.

Sociale impact wil zeggen: het toevoegen van sociale waarde voor Amsterdammers in een kwetsbare situatie. Dat kan gaan over werk, sociale cohesie, armoede, gezondheid, eenzaamheid en onderwijs of een andere sociale opgave in de stad. Het gaat om een duurzame en positieve verandering ten behoeve van maatschappelijke uitdagingen.

Doen

Elk onderdeel van de gemeente kan hieraan bijdragen. Niet alleen door producten en diensten te leveren aan inwoners en bedrijven, maar ook door anderen te stimuleren iets terug te doen voor kwetsbare Amsterdammers. Daarbij kijken we verder dan het standaard takenpakket van een afdeling.

Extra

Sociaal opdrachtgeverschap bestaat uit meer dan re-integratietrajecten, opvang of zorg die we als gemeente vanuit onze wettelijke taak al bieden. Het gaat ook om slim gebruik maken van het eigen

netwerk en de bedrijfsvoering voor het creëren van sociale impact. Anders gezegd: het is iets extra's.

Voorbeeld

Zo vragen we de hotelsector meer mensen aan te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bedrijven die zich vestigen, stimuleren we om vrijwilligersprojecten te starten in de buurt. En zo heeft elke gemeentelijke afdeling een netwerk dat een eigen unieke bijdrage kan leveren aan sociaal opdrachtgeverschap.

Gemeente

Het gaat om het creëren van sociale impact rond economische activiteit en het op weg helpen van partners om dit in de praktijk te brengen. De gemeente Amsterdam geeft zelf het goede voorbeeld. De gemeente voert een sociaal personeelsbeleid, koopt sociaal in en richt de bedrijfsvoering zo in dat deze sociale impact oplevert voor de stad.

We kijken bij elk contract wat mogelijk is. 'Als facilitair bureau dragen we bij aan de ambities voor de stad Amsterdam. Dat betekent dat we in de contracten die we met leveranciers afsluiten, elke keer kijken hoe we het sociaal opdrachtgeverschap invullen. Zo is onlangs onze nieuwe cateraar gestart, waarbij we fors hebben ingezet op sociaal rendement.'

Mariëtte Dol, directeur Facilitair Bureau gemeente Amsterdam

Dit vraagt iets van directies. 'Bij alle investeringen die we als gemeente doen, zullen we het opdrachtgeverschap slim moeten invullen. Slim wil zeggen dat we de mogelijkheden van sociale impact optimaal benutten. Ik denk allereerst aan banen, leerwerktrajecten en stages voor zij-instromers. Ook met partners die investeren in infrastructuur, duurzame bronnen, isolatie en andere verduurzamingsmaatregelen kunnen we een actief sociaal opdrachtgeverschap afspreken. Dit vraagt om commitment van opdrachtgevende directies van de gemeente Amsterdam die het netwerk onderhouden met grotere bedrijven in de stad.'

Jort van Aken, adviseur Circulaire Economie & Energietransitie, gemeente Amsterdam

De gemeente wil partnerschap en samenwerking

De gemeente Amsterdam heeft relaties met allerlei partijen in en buiten de stad. Door partijen slim met elkaar te verbinden, ontstaat een hoger sociaal rendement voor de stad.

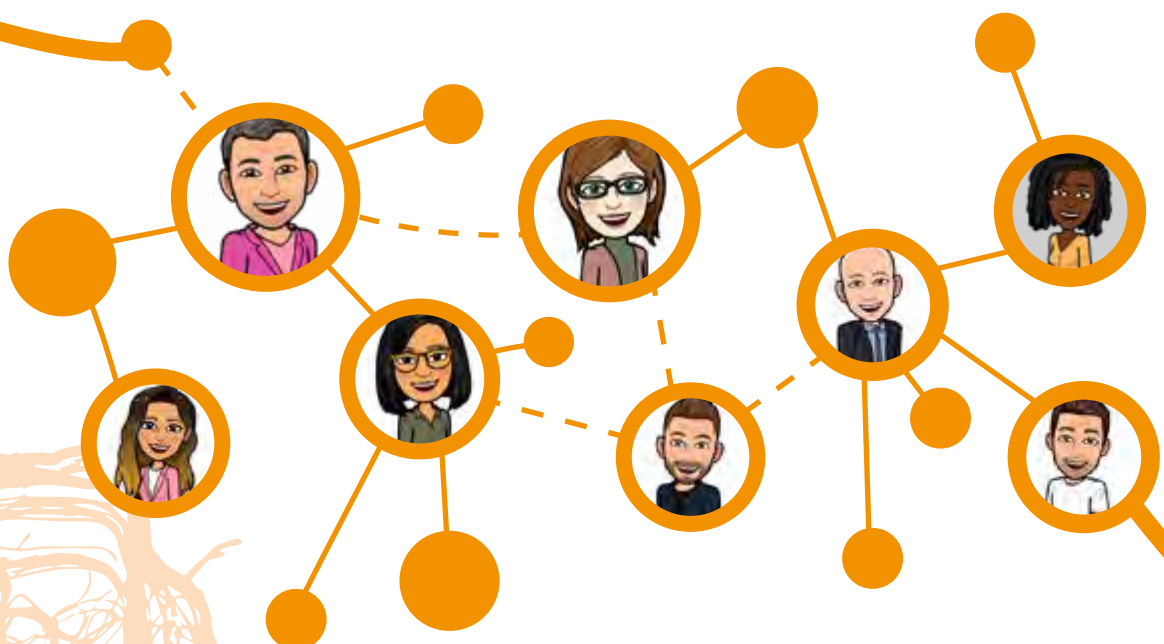
Bedrijven

Amsterdam is een aantrekkelijke vestigingsplek voor bedrijven. De gemeente stimuleert deze bedrijven om iets terug te doen voor de stad. Hiervoor zijn meerdere instrumenten. Het meest bekende instrument is social return als het gaat om

gemeentelijke inkoop. Maar ook los van de inkoop willen bedrijven een steentje bijdragen.

Relaties

Niet alleen in de inkooprelatie zit een wederkerig element. Ook andere relaties van de gemeente lenen zich voor sociaal opdrachtgeverschap en het creëren van sociale impact. Denk aan relaties die de gemeente heeft via bijvoorbeeld subsidies, gronduitgifte en gebiedstransformatie, via evenementen en hotels. Gezamenlijk hebben deze relaties een enorm potentieel om sociale impact te realiseren.

Evenementen

Bureau Social Return helpt de gemeente om verbindingen te leggen in dit netwerk van meer dan honderden organisaties. Voorbeeld: met het evenementenfonds steunt de gemeente evenementen zoals de Uitmarkt, Pride Amsterdam en het Kwaku Summer Festival. Organisaties die gebruik willen maken van het evenementenfonds kunnen extra punten scoren bij hun aanvraag als zij een sociaal profiel hebben en bijvoorbeeld de sociale cohesie in de buurt verbeteren. Ook telt mee in de score: samenwerking met het werkleerbedrijf Pantar en met de Amsterdamse sociale firma's.

Internationaal

Een ander voorbeeld: de internationale bedrijven die zich vestigen in de regio Amsterdam en hierbij hulp krijgen van Amsterdam InBusiness. Op basis van hun intrinsieke motivatie worden ze gevraagd iets terug te doen voor de stad. We noemen dit corporate social responsibility ofwel maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Nog meer

En er gebeurt meer. Verschillende bedrijven geven hun werknemers jaarlijks de mogelijkheid om zich tijdens werktijd in te zetten als vrijwilliger voor een lokaal project. Ook denkt de gemeente mee over verduurzaming van kantoorpanden en samenwerking met lokale en sociale toeleveranciers. En bij het transformeren van stedelijk gebied zijn ontwikkelaars en investeerders maatschappelijk betrokken in hun plannen en uitvoering. Zo bieden ze ook kansen voor kwetsbare Amsterdammers.

Afwegingen

Bij sociaal opdrachtgeverschap leent elke relatie zich voor het maken van afspraken over sociale impact. Afhankelijk van de aard van de relatie kunnen harde, formele afspraken worden gemaakt of juist zachte, informele afspraken. Hierbij kijkt de gemeente wat een organisatie of samenwerkingspartner kan betekenen voor de stad en hoe het netwerk van een organisatie eruit ziet. En natuurlijk ook: wat is het voordeel voor de organisatie zelf?

Let op

De gemeente kijkt ook welke invloed het vragen van een sociale bijdrage kan hebben op de relatie met de gemeente. Zo is het kansrijker een grote projectontwikkelaar te vragen iets terug doen voor de buurt dan sociale voorwaarden te stellen bij een parkeervergunning. In dit laatste geval is een sociale tegenprestatie buiten proportie.

De gemeente wil een inclusieve werkgever zijn

De gemeente Amsterdam wil als hoofdstad het goede voorbeeld geven. We willen een inclusieve en sociale werkgever zijn die toegankelijk is en een gezonde leefstijl stimuleert.

Gelijke kansen

Voor de gemeente Amsterdam staan gelijkwaardigheid en diversiteit voorop. De gemeente biedt gelijke kansen,

ongeacht sekse, etniciteit, afkomst, geaardheid en of een lichamelijke of verstandelijke beperking. We willen daarbij een afspiegeling zijn van de stad.

Werkplekken

Elke afdeling van de gemeente kan werkplekken, traineeplaatsen of stageplekken bieden aan Amsterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan via het adviesteam Banenafpraak (programma Sterk in Werk), het stagebureau of het Young Professionals Programma voor Statushouders.

Adviesteam Banenafpraak

In 2019 realiseerde de gemeente Amsterdam 445 banen voor collega's met een arbeidsbeperking. Met dank aan het adviesteam Banenafpraak dat er speciaal is voor matching van deze mensen. Het adviesteam helpt daarnaast gemeentelijke afdelingen met aanpassingen op de werkvloer en met begeleiding van mensen. Daarnaast stimuleert de Sociaal Werkkoepel

van de gemeente bedrijven om ook werkplekken te bieden aan mensen met een arbeidsbeperking.

Stagebureau

Voor de bemiddeling van stagiairs heeft de gemeente een stagebureau. Voor mbo-1 en mbo-2 studenten kost het soms meer moeite om een stageplek vinden in de stad. De gemeente heeft daarom extra aandacht voor deze groep binnen de eigen organisatie.

Statushouders als trainee

Ook heeft de gemeente Amsterdam een talentenprogramma voor statushouders: Young Professionals Programma voor Statushouders.

De eerste negen maanden bestaat uit een schakelprogramma waarin de deelnemers de Nederlandse taal verbeteren en stage lopen. Bij goed functioneren starten zij met een tweejarig traineeship. Vanaf dat moment komen deelnemers als trainee in dienst bij

de gemeente. Elke afdeling kan een opdracht of plek bieden aan een trainee.

In eigen beheer

Steeds vaker kiest een lokale overheid soms ook voor eigen beheer. Dat wil zeggen dat een opdracht niet in de markt wordt gezet, maar in eigen beheer wordt uitgevoerd. Denk aan schoonmaak, catering, conciërgetaken, onderhoud of receptiewerkzaamheden. De medewerkers – vaak mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt – komen dan in vaste dienst.

Voorbeeld: schoonmaak

De gemeente Amsterdam heeft sinds april 2018 weer een eigen schoonmaakafdeling. Die afdeling zorgt voor de schoonmaak van gemeentelijke panden. Belangrijkste redenen: grotere betrokkenheid, meer waardering voor schoonmakers en betere arbeidsvoorwaarden qua contract, werkdruk en geld.

Werkbrigade

De Werkbrigade is een aparte voorziening van de gemeente Amsterdam op grond van de Participatiewet. Binnen de Werkbrigade hebben werkzoekende Amsterdammers twee jaar lang een betaalde baan in onderhoudsprojecten. Hiermee verbeteren ze hun werknemersvaardigheden en krijgen ze een betere positie op de arbeidsmarkt. Gemeentelijke afdelingen kunnen de Werkbrigade inzetten op boventallige klussen. Ook bedrijven kunnen klussen uitbesteden aan de Werkbrigade.

Cijfers

In totaal hebben 681 mensen in 2019 deelgenomen aan de Werkbrigade. Uit een meting blijkt dat deelname aan de Werkbrigade zorgt voor betere kansen op de arbeidsmarkt. Maar liefst 47%

stroomt door naar regulier betaald werk. Ter vergelijking: voor werkzoekenden met een vergelijkbaar profiel in de bijstand geldt dit voor 21%.

De gemeente wil sociaal inkopen

De gemeente geeft jaarlijks ruim €2 miljard uit aan inkoop. Hiermee kan de gemeente zelf het verschil maken voor veel kwetsbare Amsterdammers. Allereerst door iets extra's te vragen van opdrachtnemers, maar ook door zelf in te kopen bij sociale organisaties.

Er zijn veel goede voorbeelden. Zo biedt de leverancier van warme dranken van de gemeente ontwikkelkansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkzaam bij werkleerbedrijf Pantar.

Relatiegeschenken koop je bij een sociale firma. 'Koop relatie- of kerstgeschenkjes in bij een Amsterdamse sociale firma. En vergeet vooral je samenwerkingspartners niet te vragen hetzelfde te doen!'

Y. Haselaar - senior adviseur social return

Een financieel adviesbureau helpt een erkende Amsterdamse sociale firma bij het op orde krijgen van de financiële administratie. Een detacheringsbureau zet professionals in voor maatschappelijke initiatieven. En een zorgorganisatie biedt opgeknapte laptops aan kinderen in armoede.

Alle beetjes helpen

Elk bedrijf, elke afdeling en elk individu kan sociale impact maken. Dat kan ook met kleine uitgaven. Alle beetjes helpen. Het is eenvoudig een etentje met het team te organiseren bij een restaurant waar mensen met een arbeidsbeperking werken.

Of wat te denken van het huren van externe vergaderruimte bij een maatschappelijke organisatie? Wie een relatiegeschenk nodig heeft, kan bij Pantar en Amsterdamse sociale firma's terecht. Kijk verder op www.pantar.nl en www.socialezaken.info/nl/gemeente.

Kernwaarden bij inkoop

Amsterdam wil sociale en maatschappelijke verantwoorde keuzes maken binnen de inkoopketen. Daarbij werken we vanuit drie kernwaarden: gelijkheid, verbondenheid en rechtvaardigheid. Deze waarden staan ook centraal in het coalitieakkoord. De gemeente wil een betrouwbare partner zijn voor opdrachtnemers. Hierbij streven we duurzaam en rechtvaardig gedrag na van onze eigen organisatie, van onze opdrachtnemers en ketenpartners. We dragen niet alleen een verantwoordelijkheid voor de Amsterdammer als eindgebruiker van ingekochte diensten en producten, maar indirect ook voor de werknemers van onze leveranciers en hun onderaannemers.

Handig voor afdelingen: de sociale impact-scan

Bureau Social Return biedt afdelingen van de gemeente een sociale impact-scan. Daarbij wordt een scan gemaakt van de mogelijkheden voor sociale impact in de stad via partnerschappen, werkgeverschap en sociaal inkopen. Bureau Social Return biedt ook ondersteuning bij het vertalen van de uitkomsten naar concrete acties. Meer weten? Stuur een mail naar social.return@amsterdam.nl.

2. Sociaal aanbesteden en inkopen: 7-fasenplan voor inkopers van de gemeente

Hoe kunnen gemeentelijke afdelingen en inkopers sociale impact meenemen in een inkooptraject?
Dit 7-fasenplan helpt om bewust te kiezen voor sociale impact. Wees creatief en heb lef!

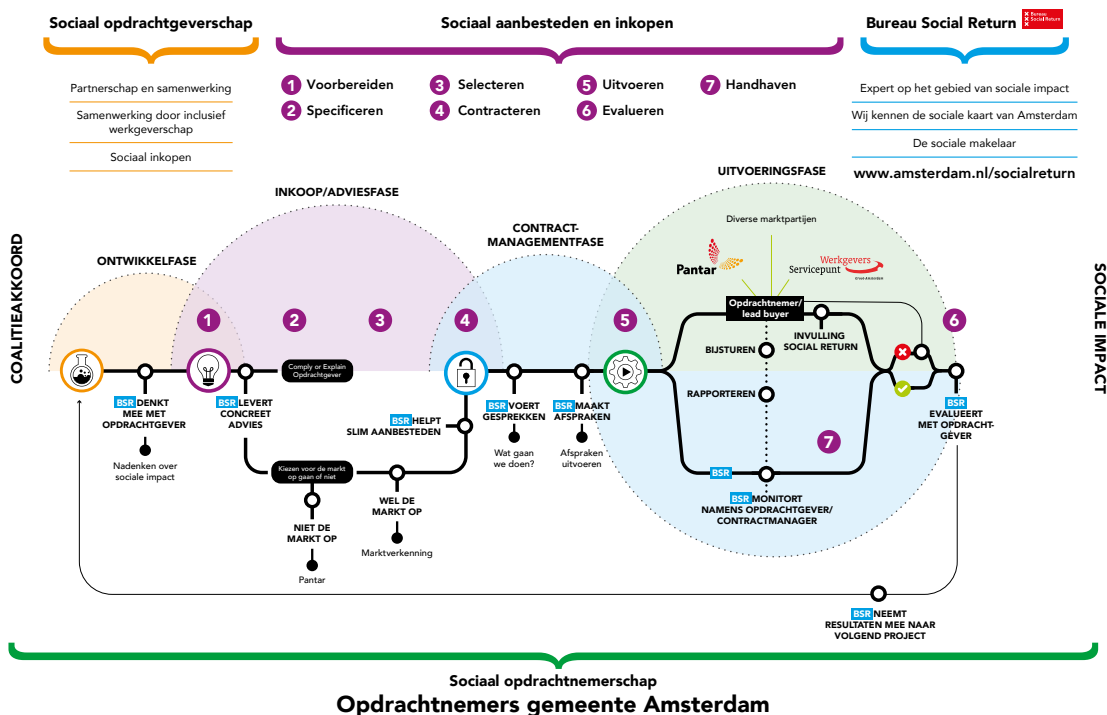
Sociaal aanbesteden per fase van het inkooptraject:

- FASE 1 Voorbereiden
- FASE 2 Specificeren
- FASE 3 Selecteren
- FASE 4 Contracteren
- FASE 5 Uitvoeren
- FASE 6 Evalueren
- FASE 7 Handhaven

Bureau Social Return

Bureau Social Return kan in elke fase de opdrachtgever en inkoper faciliteren. Tip: neem al in een vroeg stadium contact op om de mogelijkheden voor sociale impact in kaart te brengen.

Leidraad Sociaal Opdrachtgeverschap

"Bij alle investeringen die we als gemeente doen, zullen we het opdrachtgeverschap zo moeten invullen dat we de mogelijkheden voor banen, leer-werktrajecten en stages voor zij -instromers en andere vormen van sociale impact optimaal benutten. Ook met partners die investeren in infrastructuur, duurzame bronnen, isolatie en andere verduurzamingsmaatregelen zullen we een actief sociaal opdrachtgeverschap moeten afspreken. Dit vergt allereerst een expliciet commitment van opdrachtgevende directies van de gemeente Amsterdam die het netwerk onderhouden met grotere bedrijven in de stad."

Jort van Aken, Adviseur Circulaire Economie & Energietransitie, gemeente Amsterdam

FASE 1

Vorbereiden

Welke kansen zijn er voor sociale impact?

In deze fase onderzoekt de gemeente de scope van de opdracht en de mogelijkheden voor sociale impact, passend bij de aanbesteding. Dit geeft ook een beeld bij de gekozen inkooptechniek. Idealiter is er al vroegtijdig een gesprek met opdrachtgevers over sociaal opdrachtgeverschap.

Vijf varianten van sociaal aanbesteden

Variant 1: Sociale voorwaarden vragen bij de aanbesteding

Als de gemeente een aanbesteding in de markt zet waarbij iets extra's wordt gevraagd van opdrachtnemers, dan loont een goede marktverkenning en consultatie. Dit levert informatie op over hoe ontwikkeld een marktsegment is en wat de kansen zijn voor sociale

impact. Dit is een essentieel onderdeel, aangezien het bepaalt in hoeverre de opdracht door sociale partijen kan worden uitgevoerd. Wat zijn de mogelijkheden?

Social return als bijzondere voorwaarde

De meest bekende vorm van het creëren van sociale impact is: social return opnemen in de aanbesteding als bijzondere uitvoeringsvoorwaarde. Bij social return wordt de opdrachtnemer verplicht tot een sociale tegenprestatie. Dit komt na de gunning als eis in het contract.

Voor welke aanbestedingen geldt dit?

Uitgangspunt in Amsterdam is dat social return wordt toegepast bij alle aanbestedingen boven de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten, ongeacht of het een dienst, levering of

werk is. Deze grens heeft de gemeente zelf aangebracht in het kader van proportionaliteit. De gemeente vindt het redelijk om bij opdrachten van deze omvang iets extra's terug te vragen van opdrachtnemers op sociaal vlak. Andere gemeenten hanteren hogere of lagere drempelbedragen voor social return.

Om hoeveel gaat het?

De gevraagde inzet van een opdrachtnemer drukken we uit in een percentage van de totale opdrachtwaarde. De sociale inzet van de opdrachtnemer dient ten minste deze waarde te vertegenwoordigen. Het percentage social return is doorgaans ten minste 5%, maar kan variëren tussen de 1 en 25%, afhankelijk van de kansen die er zijn in de betreffende markt. Zijn er veel kansen, dan geldt een hoog percentage. Zijn er weinig kansen, dan is het percentage laag. In uitzonderlijke gevallen kan er ook worden afgezien van het toepassen van social return.

Social return als gunningscriteria

Social return of sociale impact kan

bij een aanbesteding ook als wens opgenomen worden in de vorm van een gunningscriterium. In dat geval kan een inschrijvende partij punten scoren door bij de inschrijving te laten weten welke sociale impact hij wil realiseren. Gunningscriteria kunnen worden toegepast in combinatie met een contracteis of los daarvan. Dit is vooral bruikbaar als het marktsegment zich hiervoor leent en er veel potentieel is voor sociale impact. De kans op onrealistische sociale ambities is groter als een markt relatief onbekend is met social return of met het sociaal domein.

Voorbeeld

Een voorbeeld van een gunningscriterium is het percentage social return dat een inschrijver toezegt te realiseren. Hoe hoger het percentage, hoe meer punten er gescoord kunnen worden. Een ander voorbeeld is het indienen van een concreet plan. In de aanbestedingsleidraad staat hoe de inschrijver op sociale aspecten kan scoren. Dit kan per aanbesteding verschillen.

Social return als inspanningsverplichting

Social return wordt soms ook als inspanningsverplichting opgenomen. Dit gebeurt vooral bij opdrachten waarvan het verwachte sociale rendement beperkt is. Bijvoorbeeld als er praktisch geen concurrerende markt is. Of bij specifieke opdrachten waarbij de inschrijvers zelf al een maatschappelijke taak uitvoeren. Bijvoorbeeld organisaties waar vooral vrijwilligers actief zijn. Het extra sociaal rendement kan dan lastig concreet gemaakt worden. Wel kan het opnemen van een inspannings-

verplichting leiden tot het juiste gesprek over wat een opdrachtnemer nog meer zou kunnen doen voor de stad, naast de opdracht zelf.

Voorbeelden

Een voorbeeld is een welzijnsstichting die haar vrijwilligers die behoren tot de doelgroep social return extra begeleiding en vakgerichte scholing biedt. Een ander voorbeeld is een zorginstelling die twee keer per jaar een buurtfeest organiseert waar cliënten, burens en vrijwilligers elkaar ontmoeten.

Sociaal inkopen via Pantar

Pantar is het sociale werkleerbedrijf voor Amsterdam en Diemen. Hier werken ruim 3.000 medewerkers in verschillende functies. De medewerkers hebben een afstand tot de arbeidsmarkt door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Pantar biedt een scala aan diensten, zoals onderhoud

en schoonmaak, digitalisering, post-bezorging, verpakken van spullen, interieurbeplanting, transport en logistiek, verkeersregelaars, groen-onderhoud, reiniging van de openbare ruimte en parkeerbeheer. Het direct afnemen van diensten en producten is een vorm van sociaal inkopen. Kijk verder op www.pantar.nl.

Let op

Bij een inspanningsverplichting kan er onduidelijkheid ontstaan tussen opdrachtgever en opdrachtnemer over wat nu precies gevraagd wordt. Is de inspanning die wordt geleverd voldoende? En hoe vrijblijvend gaat de gemeente ermee om als een opdrachtnemer de inspanning niet nakomt?

Variant 2: Alleenrecht Pantar

De gemeente Amsterdam heeft alleenrecht verleend aan stichting Pantar Amsterdam. Dit houdt in dat Pantar een uitsluitend recht heeft om voor de gemeente bepaalde opdrachten uit te voeren.

Wat is een sociale firma?

De gemeente Amsterdam spreekt van sociale firma's als bedrijven zich richten op zowel bedrijfseconomische continuïteit en winstgevendheid als op het creëren van werkplekken en arbeidsmatige dagbesteding voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij genereren zij ten minste 50% van de totale inkomsten uit de verkoop van producten en diensten (niet uit dagbestedingsactiviteiten). Ook bestaat ten minste 30% van hun personeelsbestand uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij het toekennen van de status Amsterdamse sociale firma wordt ook beoordeeld door de gemeente of de sociale impact van het bedrijf in Amsterdam gemaakt wordt.

Op dit moment zijn er circa 50 bedrijven in Amsterdam die door de gemeente zijn aangemerkt als sociale firma. Het aantal sociale firma's in de stad groeit nog steeds. Voorbeelden van diensten die sociale firma's leveren zijn: schoonmaak, catering, design, repro, schoonmaak, reclamewerk, fiscale diensten, communicatie en vervoerdiensten. Kijk voor meer informatie op www.socialezaken.info/nl/gemeente.

Alleenrecht: wat is mogelijk?

Er zijn twee mogelijkheden bij alleenrecht:

- I. De organisatie met het alleenrecht voert bepaalde werkzaamheden uit. Deze werkzaamheden kunnen uit de opdracht worden gehaald en direct worden gegund aan de organisatie waaraan het alleenrecht verleend is. In dat geval wordt dit deel van de opdracht niet apart aanbesteed.
- II. De organisatie met het alleenrecht kan in de aanbesteding als verplichte onderaannemer een deel van de opdracht uitvoeren. De potentiële opdrachtnemer wordt dus verplicht met bijvoorbeeld Pantar samen te werken. Dit geldt ook voor opdrachten met een waarde boven de Europese aanbestedingsdrempel.

Amsterdamse sociale firma's

Sociale firma's zijn een bijzondere groep sociale ondernemers, erkend door de gemeente Amsterdam. Eén op de tien Amsterdammers die onder de Participatiewet aan het werk is (doelgroep Banenafpraak), is in dienst bij een sociale firma. Voor mensen met een aanzienlijke begeleidingsbehoefte en veelal een lage productiviteit (doelgroep Beschut werk) geldt dat zelfs 42% bij een sociale firma werkt.

Pantar neemt ons werk uit handen. 'Pantar neemt ons werk uit handen door oude energiemeters te demonteren en te recyclen. Zij doen dit op zeer professionele wijze. De communicatie is uitstekend en ze werken zelfstandig. We hebben er amper omkijken naar. Zo dragen we een steentje bij aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. We vinden het belangrijk om mensen die afstand hebben tot de arbeidsmarkt te betrekken in het werkproces. Zo krijgen ze betere kansen en gaan wij 's avonds tevreden naar huis. Een echte win-winsituatie dus.' - M. van den Berg, werkvoorbereider bij Eteck

Variant 3. Aanbestedingen voorbehouden aan sociale ondernemingen

De gemeente heeft de juridische mogelijkheid om een voorbehoud te maken van opdrachten aan andere sociale ondernemingen.

Wat is een sociale onderneming?

Een sociale onderneming heeft ten minste 30% kansarme werknemers of werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst. Er zijn twee manieren om te achterhalen of een bedrijf een sociale onderneming is: via de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) en via de code Sociaal Ondernemen. Ze hebben allebei tot doel om de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen te verbeteren.

Het PSO30+certificaat erkent organisaties die aan de kwantitatieve eisen van artikel 2.82 van de Aanbestedingswet voldoen. Door opdrachten te verlenen aan dergelijke organisaties, die ook buiten Amsterdam gevestigd kunnen zijn, geeft de gemeente Amsterdam een impuls aan de werkgelegenheid voor een kwetsbare groep en ondersteunt het de groei van dit type bedrijven. Een nadeel van deze manier van aanbesteden is de beperkte concurrentie. Er is overigens geen sprake van rechtstreekse gunning aan één sociale onderneming. De gemeente kiest via de aanbestedingsprocedure nog steeds tussen toegelaten inschrijvers.

Variant 4. Een-op-een gunnen Onderhands aanbesteden

Bij aanbestedingen onder de Europese aanbestedingsdrempel kunnen alle - dus ook sociale - ondernemingen worden uitgenodigd om een offerte uit te brengen. Dit kan volgens de reguliere procedure bij enkelvoudig en meervoudig onderhands aanbesteden.

De percelenregeling

Soms is er behoefte om een specifieke partij te contracteren voor een bepaald deel van een opdracht. Dit wordt in artikel 2.18 van de Aanbestedingswet geregeld door de percelenregeling. Door het opdelen van de opdracht kunnen er meer deelopdrachten verstrekt worden die beter passen bij de schaal van kleinere én sociale partijen. Dit houdt over het algemeen wel in dat na gunning het contractmanagement meer inzet en capaciteit vergt.

Wanneer een opdracht met een totale waarde hoger dan de Europese aanbestedingsdrempel wordt gesplitst in percelen, kunnen in sommige gevallen één of meerdere percelen worden uitgezonderd en direct aan een specifieke partij worden gegund, bijvoorbeeld een sociale onderneming. Dit kan tot maximaal 20% van de totale waarde van een project met een maximum van € 80.000 per perceel (art. 2.18 van de Aanbestedingswet).

Bureau Social Return

- Geeft advies over de kansen en risico's van de verschillende varianten.
- Geeft advies hoe sociale impact kan worden meegenomen in een marktconsultatie.
- Deelt kennis en ervaring met sociale impact bij soortgelijke inkooptrajecten.

Variant 5. De SAS-procedure

SAS staat voor: sociale en andere specifieke diensten. Dit is een specifieke aanbestedingsprocedure waarbij het mogelijk is om enkele onderdelen voor te behouden aan sociale partijen. Het inrichten van een SAS-procedure vraagt veel uitwerking. Dit kan leiden tot een onrechtmatige inkoop. Ook moet hierbij

rekening gehouden worden dat er voldoende sociale partijen zijn die succesvol kunnen inschrijven. Meer informatie: richtlijn 2014/24/EU, bijlage XIV.

Specificeren

Hoe ziet de sociale uitvraag eruit?

FASE 2

In de eerste fase is een variant gekozen om sociale impact te creëren. In deze fase wordt die variant verder ingevuld.

Pantar of Werkbrigade

Is er sprake van een alleenrecht-opdracht aan Pantar of de Werkbrigade? Let dan op de volgende punten:

- Maak contact met Pantar of de Werkbrigade bij het formuleren van de opdracht.
- Let op de contractsoort en de afspraken in dit contract met deze partijen.
- Wordt een deel van de opdracht gegund? Denk na en onderzoek wat een realistisch aandeel is binnen de totale opdracht voor Pantar of de Werkbrigade.

- Als er sprake is van het verstrekken van een opdracht aan een sociale onderneming op basis van art. 2:82 (voorbehoud) of art. 2:18 Aanbestedingswet (percelenregeling), dan zijn geen verdere afwegingen noodzakelijk.
- Hoe zorgen we ervoor dat de eventuele samenwerking tussen Pantar of de Werkbrigade en de andere opdrachtnemers na gunning goed verloopt?
- Wordt het een afdwingbare sociale verplichting of een inspanningsverplichting?
- Wel of geen sociaal gunningscriterium opnemen bij inschrijving?
- Slim uitvragen of een standaard uitvraag voor social return?
- Stelt de gemeente alleen algemene kaders op, zoals een bepaald percentage social return of een plan van aanpak? Of worden inschrijvers al een bepaalde kant opgestuurd? Bijvoorbeeld door te vragen hoe sociale impact wordt gerealiseerd voor armoedebestrijding in een specifieke buurt of hoe wordt samengewerkt met Pantar.
- Bij meerdere opdrachtnemers: vraagt de gemeente hen om individueel of gezamenlijk sociale impact te creëren?
- Hoe zwaar weegt sociale impact binnen de opdracht? Kiezen we voor een hoog percentage social return of een hoge wegingsfactor van het sociale gunningscriterium of juist niet?
- Bij een sociaal gunningscriterium: welke sociale impact wil de gemeente bereiken en hoe vertalen we dit in een objectief gunningscriterium met bijpassende scoresystematiek?

Afwegingen bij opdracht-verstrekking markt

Wordt er gekozen om sociale voorwaarden te stellen bij de opdracht aan reguliere marktpartijen? Dan zijn dit de afwegingen:

Bureau Social Return

- Geeft advies over de mogelijkheden om sociale impact te vertalen naar een concrete uitvraag.
- Kent de resultaten van sociaal inkopen en social return in vergelijkbare inkooptrajecten.
- Helpt bij het opstellen van de inkoopstrategie en het invullen van de paragraaf over social return.
- Stelt maatwerkteksten op over sociale impact voor de aanbestedingsleidraad en het contract.
- Helpt bij het formuleren van sociale gunningscriteria en de bijhorende scoresystematiek.
- Faciliteert in het contact met Pantar, de Werkbrigade, sociale ondernemingen en Amsterdamse sociale firma's.

Selecteren

Welke inschrijver krijgt de opdracht gegund?

De opdracht is in de markt gezet en de inschrijvingen komen binnen. Nu start de selectiefase: welke inschrijver krijgt de opdracht?

De selectie gebeurt op basis van de in het bestek of de aanbestedingsleidraad gestelde uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en gunningscriteria. Als social return een gunningscriterium is, beoordeel je in deze fase ook de kwaliteit van dit deel van de inschrijving.

Bureau Social Return

- Ondersteunt bij de beantwoording van vragen die gesteld zijn bij de nota van Inlichtingen.
- Zit in de beoordelingscommissie als een sociaal gunningscriterium is gesteld.

FASE 4

Contracteren

Welke afspraken komen in het contract?

In deze fase worden de afspraken vastgelegd met de opdrachtnemer.

Startgesprek

De opdrachtnemer meldt zich binnen zeven dagen na definitieve gunning van de opdracht bij Bureau Social Return. Dat gebeurt per mail via social.return@amsterdam.nl. Hierna nodigt Bureau Social Return de opdrachtnemer uit voor een startgesprek. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over wat de opdrachtnemer gaat doen om sociale impact te realiseren in de stad. Is er alleen een percentage als social returnverplichting vastgelegd? Dan licht Bureau Social Return tijdens de kennismaking toe welke mogelijkheden er zijn voor het invullen van de verplichting. De opdrachtnemer maakt zo kennis met de sociale opgaven die er zijn in Amsterdam. Ook als de afspraken al nauwgezet

beschreven staan in het contract dient de opdrachtnemer zich te melden binnen zeven dagen na definitieve gunning bij Bureau Social Return. In het kennismakingsgesprek wordt samen besproken hoe invulling gegeven kan worden aan de sociale opgave. Ook worden afspraken gemaakt over hoe de opdrachtnemer hierover kan rapporteren aan Bureau Social Return.

De afspraken worden gedeeld met de opdrachtgever/contractmanager van de gemeente Amsterdam. Ze maken onlosmakelijk deel uit van het contract.

Let op

Afhankelijk van de keuzes die zijn gemaakt bij de fase van specificeren, kan het zijn dat de afspraken over social return al zijn beschreven in het ingediende plan van aanpak of vastliggen in het contract. Ook is het mogelijk dat we nog nadere afspraken moeten maken over de invulling van social return.

Verbinding leggen

Bureau Social Return is goed op de hoogte van wat er speelt binnen het sociale domein. Het bureau vervult een makelaarsfunctie tussen de sociale opgaven in de stad en de opdrachtnemer.

Wanneer een opdrachtnemer een werkplek aanbiedt voor Amsterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt, kan Bureau Social Return hem bijvoorbeeld in contact brengen met het Werkgevers

Servicepunt Amsterdam Groot-Amsterdam of met de gemeentelijke afdeling Werk & Re-integratie. Zo komen opdrachtnemers in contact met werkloze werkzoekenden, Wajongers of statushouders.

Als een opdrachtnemer sociaal wil inkopen, dan wijst Bureau Social Return op de diensten en producten van Pantar en erkende Amsterdamse sociale firma's. Is de opdrachtnemer gevestigd in Amsterdam en wil hij een bijdrage leveren in zijn buurt? Dan legt Bureau Social Return de verbinding met buurtinitiatieven of lokale basisvoorzieningen zoals buurthuizen of vrouwennetwerken. Bureau Social Return ondersteunt hierbij de opdrachtnemer. Wel blijft de opdrachtnemer zelf eindverantwoordelijk om een geschikte invulling te geven aan de social return-verplichting.

Bureau Social Return

- Legt de afspraken vast met de opdrachtnemer over de te realiseren sociale impact en overlegt deze met de gemeentelijke opdrachtgever/contractmanager.
- Geeft de opdrachtnemer toelichting op de samenwerking in de uitvoeringsfase:
 - Wat kan Bureau Social Return betekenen voor de opdrachtnemer?
 - Hoe registreren opdrachtnemers de gemaakte sociale impact?
 - Hoe verhoudt het contact tussen de opdrachtnemer en Bureau Social Return zich tot dat met de opdrachtgever/contractmanager?
- Helpt de opdrachtnemer met vragen over social return.
- Brengt opdrachtnemers in contact met sociale opgaven in de stad.
- Brengt opdrachtnemers in contact met onderdelen die werkzoekenden begeleiden naar werk.
- Streeft naar win-win voor opdrachtnemer/het bedrijf.
- Helpt opdrachtnemers een social return-invulling te vinden die past bij hun beleid om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

FASE 5

Uitvoeren

Hoe gaat het met het realiseren van sociale impact?

Vanaf de start van de opdracht voert de opdrachtnemer de sociale prestatieafspraken uit.

Rapporteren

Tijdens de uitvoering rapporteert de opdrachtnemer over de voortgang aan Bureau Social Return via een (online)

rapportageformat. Afhankelijk van de gemaakte afspraken en de duur van de opdracht, gebeurt dit per kwartaal. Bureau Social Return verzorgt de terugkoppeling over de voortgang aan de opdrachtgever/contractmanager van de gemeente. Indien wenselijk, schuift Bureau Social Return aan tijdens de voortgangsgesprekken tussen de contractmanager en de opdrachtnemer.

FASE 6

Evalueren

Welke lessen trekken we voor de toekomst?

Als de opdracht is afgerond, evalueert Bureau Social Return of de social return-verplichting naar verwachting is gerealiseerd en met welke sociale impact of sociale toegevoegde waarde. Heeft de gekozen strategie geleid tot het gewenste resultaat? Dit doen we samen met de opdrachtgever.

De lessen voor de toekomst neemt Bureau Social Return mee in haar advisering bij volgende inkooptrajecten. Gebundelde kennis en ervaring vanuit opdrachten kunnen leiden tot bijstelling van het social returnbeleid.

Opdrachtnemer

De sociale paragraaf is een vliegwiel om duurzame samenwerking met bedrijven te realiseren. Daarom evalueert de gemeente ook samen met opdrachtnemers. Het komt regelmatig voor dat opdrachtnemers na afloop van een opdracht contact houden met Bureau Social Return, bijvoorbeeld voor samenwerking op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wanneer er vacatures zijn bij een bedrijf wordt Bureau Social Return geregeld ingeschakeld. Zo zorgen we voor duurzame sociale impact.

Handhaven | En als de verplichting niet wordt nagekomen?

FASE 7

De gemeente verwacht dat de opdrachtnemer alle sociale afspraken nakomt binnen de afgesproken tijd. Gebeurt dat niet, dan volgt een boete. De boeteclausule is een standaardbepaling in de contracten.

Boete

Een geldboete wordt niet zomaar opgelegd: het is een uiterste middel. Voordat de boete wordt opgelegd, gaat Bureau Social Return het gesprek aan met de opdrachtnemer. Ook wordt de opdrachtgever/contractmanager ingelicht. Eventueel worden hernieuwde afspraken gemaakt om voor het einde van de looptijd van het contract alsnog de sociale tegenprestatie te leveren.

Sociale Impact-scan

Bureau Social Return helpt opdrachtgevers met het in kaart brengen van kansen om vanuit de eigen bedrijfsvoering of budgetten extra sociale impact te creëren. Dit doen we door middel van een scan van de organisatie: de Social Impact Scan. Invalshoeken hierbij zijn: sociaal inkopen en social return, inclusief werkgeverschap, het netwerk of specifieke kennis en expertise die het organisatieonderdeel in huis heeft.

Bureau Social Return

- Controleert of de opdrachtnemer zich houdt aan de afspraken.
- Overlegt met de opdrachtgever/contractmanager bij de gemeente Amsterdam als afspraken niet of te laat worden nagekomen.
- Bevestigt aan de opdrachtgever/contractmanager als een opdrachtnemer de social returnverplichting heeft ingevuld.
- Helpt de opdrachtgever/contractmanager in uiterste gevallen bij het opleggen van een boete.

3. Wat biedt Bureau Social Return?

Bureau Social Return van de gemeente Amsterdam ondersteunt opdrachtgevers, inkopers en opdrachtnemers bij het maken van sociale impact in de stad. Uitgangspunt: onafhankelijke en objectieve advisering over alle mogelijkheden van sociaal opdrachtgeverschap. Bureau Social Return is onderdeel van de directie Subsidies, Inkoop en Juridisch Bureau Sociaal.

Expertise

Sinds 2008 is Bureau Social Return betrokken bij sociale impact en sociaal inkopen. De mogelijkheden voor het maken van sociale impact via inkoop worden steeds groter. Medewerkers van Bureau Social Return leren van zowel theorie als praktijkervaringen. Niet alleen binnen de eigen gemeente, maar ook elders in het land en in Europa. Zo werken we op regelmatige basis samen met PIANOo, het expertisecentrum aanbesteden van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Nederlandse Vereniging voor Gemeenten. Daarnaast delen we onze expertise op het gebied van sociale return in het sociale domein met de rijksoverheid (o.a. Dienst justitiële Inrichtingen en Rijkswaterstaat), de provincie Noord-Holland en met andere gemeenten, zoals in G4-verband met Den Haag, Rotterdam en Utrecht.

Adviezen

Bureau Social Return is nauw betrokken bij de uitvoering van opdrachten. Praktijkkennis en ervaring worden meegenomen in de advisering over sociaal opdrachtgeverschap: welke ervaringen zijn er in het verleden opgedaan binnen de betreffende markt en met een vergelijkbare opdracht? Wat werkt wel en wat werkt niet?

Kennis van Amsterdam

Bureau Social Return koppelt die opdrachtnemers van de gemeente Amsterdam aan sociale opgaven in de stad. Denk aan opgaven rond werk, participatie, armoede, gezondheid, eenzaamheid of onderwijs. Bureau Social Return kijkt naar de expertise, motivatie en de middelen van bedrijven. Door die te koppelen aan actuele sociale opgaven in de stad ontstaan er nieuwe samenwerkingen. We zoeken zoveel mogelijk naar een win-win-win situatie: het levert iets op voor de stad, het bedrijf en voor Amsterdammers. Bureau Social Return zorgt ervoor dat de impact die beoogd wordt aansluit bij de gemeentelijke beleidsdoelen.

Sociale makelaar

Bureau Social Return heeft haar focus de afgelopen jaren verbreed. We zijn bijvoorbeeld sparringpartner voor het programma Bruggen en Kademuren. Daarbij gaat het om de vraag: hoe kan dit programma nog meer maatschappelijke impact maken en hoe kan de rol als sociaal opdrachtgever optimaal ingevuld worden?

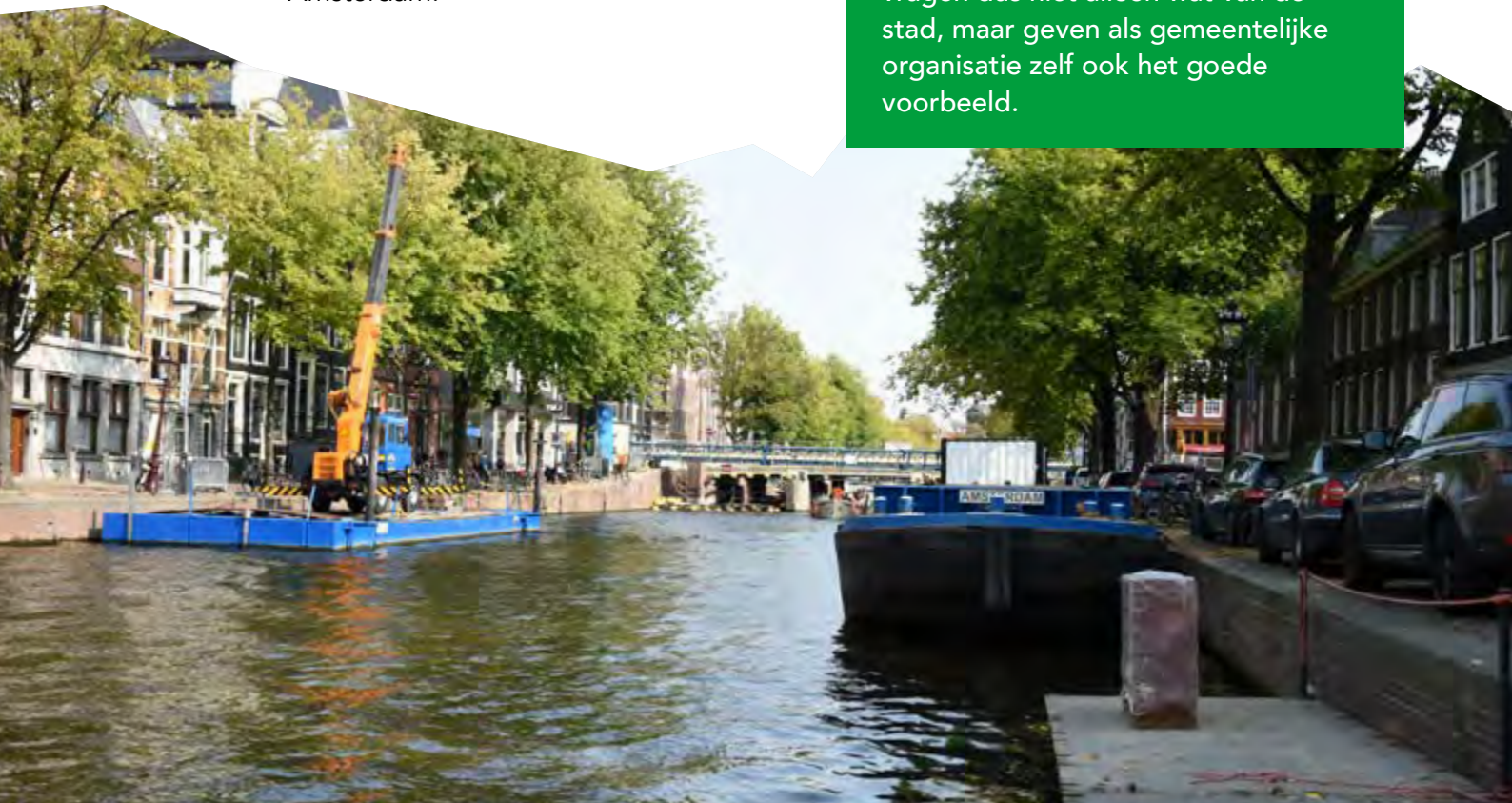
We maken ook sociale afspraken met andere relaties van de gemeente Amsterdam. Het gaat om organisaties die wel actief zijn in de stad, maar geen inkoopcontract hebben. Denk aan grondontwikkelaars, exploitanten en verbonden partijen.

Ook ondersteunt Bureau Social Return buitenlandse bedrijven die zich in Amsterdam vestigen en iets willen doen in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het doel is om ten minste met 100 bedrijven die in Amsterdam zijn gevestigd of zich gaan vestigen in gesprek te gaan over sociale impact. Dit doen we in samenwerking met Amsterdam Inbusiness, het foreign investment agency van de gemeente Amsterdam.

Programma Bruggen en Kademuren

Het programma Bruggen en Kademuren heeft een flinke opdracht: circa 829 verkeersbruggen en circa 205 kilometer kademuren onderzoeken, veilig houden en waar nodig vernieuwen. Deze opdracht gaat gepaard met flinke investeringen. Daarom wil het programma iets teruggeven aan de stad.

Hoe gaat dat concreet? Bureau Social Return en het programma Bruggen en Kademuren trekken samen op om sociale meerwaarde te creëren voor de stad en de Amsterdammers. Dat gebeurt zowel via inkooprelaties als door zelf het goede voorbeeld te geven. De focus ligt bij kwetsbare groepen. Er is een platform opgericht: PBK Academy. Hier bundelen we de krachten en zoeken we de verbinding met onze relaties en partners in de stad. Deze aanpak is uniek, omdat het verder gaat dan de traditionele aanpak waarbij sociale impact alleen via contractuele afspraken wordt gerealiseerd. In de PBK Academy zorgt de opdrachtgever ook zelf voor een deel van de sociale impact. We vragen dus niet alleen wat van de stad, maar geven als gemeentelijke organisatie zelf ook het goede voorbeeld.

3 misvattingen over sociale ondernemingen

1 Sociale ondernemingen leveren slechtere producten en diensten

Dit klopt niet. Kwaliteit is onontbeerlijk voor sociale ondernemingen. Als je geen kwaliteit levert, heb je niet voldoende klanten en kun je ook geen impact bereiken. Met alleen een goed verhaal over maatschappelijke impact redden sociale ondernemingen het niet. (Bron: Social Enterprise)

2

Producten en diensten van sociale ondernemingen zijn altijd duurder

Dat kan, maar het hoeft niet. Soms nemen sociale ondernemingen maatschappelijke kosten zoals milieuvervuiling mee in hun prijs. Dat kan zorgen voor een duurder product. Maar het innovatieve concept van een sociale onderneming kan ook voor een lagere prijs zorgen. Daarbij zorgt die 'inclusieve prijs' van sociale ondernemingen voor besparingen op andere gebieden: minder uitkeringen bij arbeidsparticipatie, of minder milieumaatregelen nodig door schonere lucht. (Bron: Social Enterprise)

3

Sociale ondernemers kunnen geen grote opdrachten aan

Dit geldt soms voor jonge sociale ondernemingen, net als voor alle jonge bedrijven. Gelukkig zijn er alternatieven. De sociale onderneming kan bijvoorbeeld een specifiek deel van de opdracht voor haar rekening nemen. (Bron: Social Enterprise)

Bron: www.archief.social-enterprise.nl/files/8314/5951/4653/BuySocial_Online.pdf

4. Sociaal opdrachtnemerschap: 5-stappenplan voor opdrachtnemers

Heb je als ondernemer een opdracht gegund gekregen van de gemeente Amsterdam waarbij social return van toepassing is? Dit stappenplan laat stap voor stap zien hoe je als opdrachtnemer voor sociale impact kan zorgen.

Dit stappenplan is voor alle ondernemers en andere opdrachtnemers die voor sociale impact in Amsterdam willen zorgen. Sociale impact wil zeggen: het toevoegen van sociale waarde voor Amsterdammers in een kwetsbare situatie op het gebied van werk, participatie, armoede, gezondheid, eenzaamheid of onderwijs. Er zijn twee manieren om voor sociale impact te zorgen: via social return (zie pagina ...) en via maatschappelijk verantwoord ondernemen (zie pagina...).

Stappenplan

STAP 1: Aanmelden

STAP 2: Het startgesprek

STAP 3: Starten

STAP 4: Kwartaalrapportage

STAP 5: Afsluitend gesprek

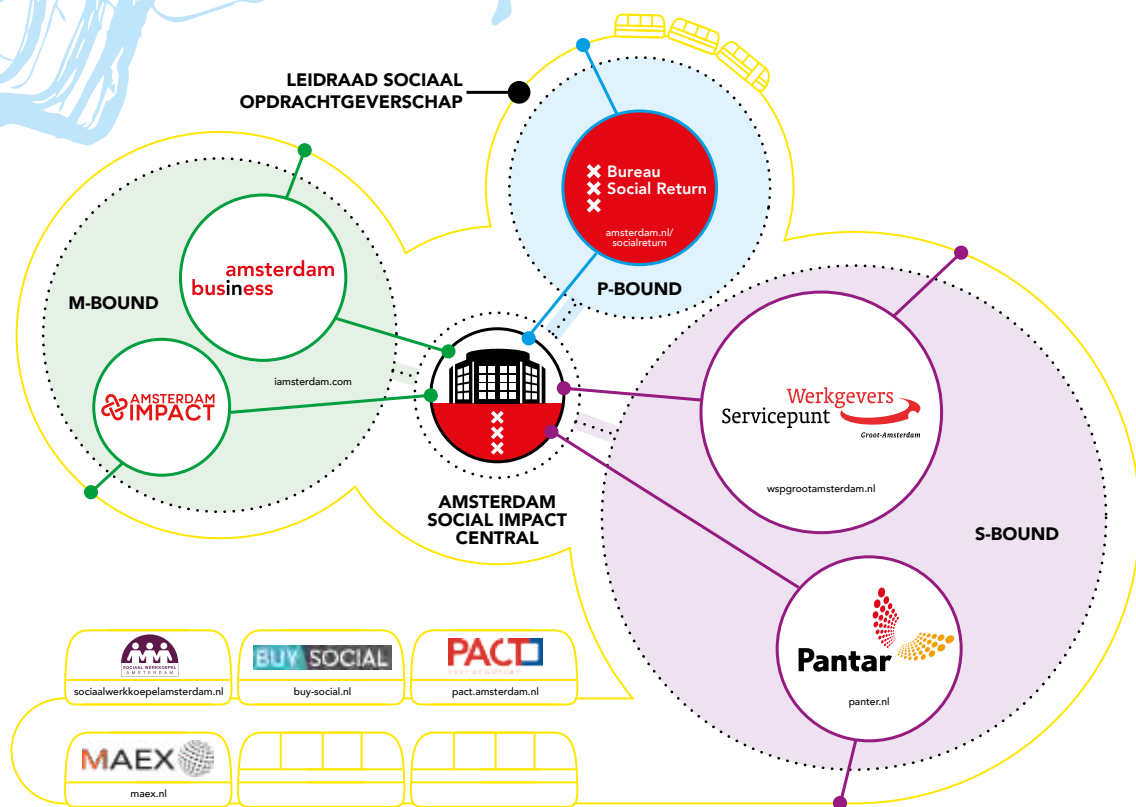
Sociale impact maken via social return

De gemeente Amsterdam koopt jaarlijks voor zo'n € 2 miljard aan goederen en diensten in. De gemeente wil dat deze investeringen ook sociale winst opleveren. Vanuit deze gedachte past de gemeente Amsterdam sinds 2008 social return toe in haar inkoopcontracten. Dit geldt in ieder geval voor opdrachten met een waarde boven de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten. We vragen opdrachtnemers zo een bijdrage te leveren aan de arbeidsparticipatie van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt of op een andere manier sociale impact voor de stad te creëren.

Social return is iets extra's doen, naast de opdracht die een opdrachtnemer uitvoert voor de gemeente. Het gemeentelijk Bureau Social Return biedt hierbij ondersteuning.

Daarom is Bureau Social Return belangrijk. 'Veel bedrijven vinden het niet altijd duidelijk hoe zij iets kunnen betekenen voor kwetsbare Amsterdammers. Daarom is Bureau Social Return belangrijk. We koppelen expertise, tijd en middelen van bedrijven aan hulpvragen uit de stad.' - Giancarlo Carboni - manager Bureau Social Return

Wat doet de gemeente zelf?

- Waar het kan, koopt de gemeente Amsterdam sociaal in, bijvoorbeeld bij werkleerbedrijf Pantar en bij Amsterdamse sociale firma's. Dit zijn bedrijven waar meer dan 30% van het personeel een afstand heeft tot de arbeidsmarkt.
- De gemeente stelt voorwaarden bij de inkoop die leiden tot meer sociale impact in de stad.
- De gemeente stimuleert verbonden partijen zoals Waternet om social return-beleid toe te passen en zelf sociaal in te kopen.
- Amsterdam inspireert andere overheden om de bedrijfsvoering socialer te maken. We werken hiervoor samen met Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het ministerie van Binnenlandse Zaken, PIANOo en de G4-gemeenten.
- Als sociaal opdrachtgever streeft de gemeente duurzaam en rechtvaardig gedrag na. We willen een betrouwbare partner zijn voor onze opdrachtnemers. We dragen niet alleen een verantwoordelijkheid voor de Amsterdammer als eindgebruiker, maar ook voor de werknemers van onze leveranciers en hun onderaannemers.

Stappenplan sociaal ondernemerschap

Voor opdrachtnemers van de gemeente Amsterdam.

STAP 1

Aanmelden | *bij Bureau Social Return*

De opdrachtnemer meldt zich binnen zeven dagen na definitieve gunning van de opdracht bij Bureau Social Return. Dat gebeurt per mail

via social.return@amsterdam.nl. Hierna nodigt Bureau Social Return de opdrachtnemer uit voor een startgesprek.

STAP 2

Startgesprek

In het startgesprek maakt de gemeente afspraken over wat de opdrachtnemer gaat doen om sociale impact te realiseren in de stad. Dit is altijd maatwerk: elke opdracht is immers anders en elke opdrachtnemer heeft eigen voorkeuren en behoeften. Uitgangspunt is een win-win-win voor de doelgroep, voor de opdrachtnemer en voor Amsterdam.

Het gaat om duurzame samenwerking

'De focus van de gemeente ligt op duurzame samenwerking. Wanneer een opdrachtnemer ook na afronding van de opdracht nog sociale impact heeft, is onze missie geslaagd. Dit kan bijvoorbeeld doordat een werkzoekende in dienst blijft. Of doordat de opdrachtnemer ook na de uitvoering van de opdracht verbonden blijft aan een sociaal project.'

Prestatieladder Socialer Ondernemen

Sommige bedrijven hebben een keurmerk voor sociaal ondernemerschap. Bijvoorbeeld de Code Sociale Ondernemingen of de Prestatieladder Socialer Ondernemen. Hiermee laten ze zien dat zij een sociale bedrijfsvoering hebben en werk bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De gemeente Amsterdam heeft het keurmerk Prestatieladder Socialer Ondernemen opgenomen in het social return-beleid. Dat wil zeggen dat bedrijven met dit keurmerk korting

kunnen krijgen. De Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO) meet in welke mate organisaties duurzaam sociaal ondernemen en of zij dit op een kwalitatief goede wijze doen. Organisaties kunnen groeien van een aspirant-status tot en met trede 3. Een organisatie die een PSO-certificaat op trede 1 of 2 heeft, laat zien dat zij meer dan gemiddeld werkgelegenheid biedt aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Organisaties die een PSO-trede 3 certificaat hebben behaald, zijn organisaties die landelijk in het hoogste segment sociaal ondernemen zitten (top 10%).

Social return: wat zijn de mogelijkheden?

- I. Betaald en duurzaam werk bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen de opdracht.
- II. Betaald en duurzaam werk bieden aan kwetsbare Amsterdammers buiten de opdracht.
- III. Werkervaringsplek bieden aan mensen met mbo niveau 1 en 2.
- IV. Stages in de beroepsbegeleidende leerweg of de beroepsopleidende leerweg of workshops/opleidingen bieden.
- V. Sociaal inkopen of samenwerken met het werkleerbedrijf Pantar, de Werkbrigade of Amsterdamse sociale firma's.
- VI. Het opzetten of steunen van een sociaal project in Amsterdam op het gebied van werk, participatie, armoede, gezondheid, eenzaamheid of onderwijs.
- VII. De eigen bedrijfsvoering socialer inrichten op basis van projectvoorstel door:
 - als opdrachtnemer zelf social return toe te passen bij de eigen inkoop
 - inclusief werkgeverschap te bevorderen
 - een convenant af te sluiten met de gemeente Amsterdam voor het bundelen van social returnverplichtingen op meerdere opdrachten. Hierdoor kunnen op langere termijn afspraken worden gemaakt over sociale impact.

Meer lezen? Bestel de factsheet Invullingsmogelijkheden Social Return via: social.return@amsterdam.nl.

Korting

De gemeente Amsterdam kan - afhankelijk van de aanbesteding en offerte - gecertificeerde opdrachtnemers een korting toekennen op hun social return-verplichting:

- trede 1: 10% korting
- trede 2: 25% korting
- trede 3: 50% korting

Dit gebeurt in samenspraak met de opdrachtnemer en voordat de looptijd van het contract start. Deze regeling geldt niet als sociaal gunningcriterium is uitgevraagd of ambitie Sociaal is uitgesproken door de opdrachtnemer.

Voorwaarden

Er zijn voorwaarden verbonden aan de invulling van een social return-verplichting. Bureau Social Return neemt

deze voorwaarden met de opdrachtnemer door tijdens het startgesprek. Denk aan de te bereiken doelgroep of het afrekenmodel waarin de regels staan over hoe een inspanning wordt gewaardeerd. Voor alle social return-verplichtingen geldt dat deze aan het eind van de opdracht vervuld moeten zijn. Gebeurt dit niet, dan volgt een boete die wordt ingehouden op de betaling van de laatste factuur.

Prestatieafspraken

Na afloop van het startgesprek worden de social return-afspraken vastgelegd door Bureau Social Return. Dit zijn de prestatieafspraken social return die een onlosmakelijk onderdeel vormen van het contract. Bureau Social Return deelt de prestatieafspraken met de opdrachtgever/contactmanager van de gemeente.

STAP 3

Starten | *met de social return-invulling*

De opdrachtnemer gaat aan de slag.
Wat betekent dit concreet?

Projectvoorstel

Soms legt de opdrachtnemer eerst een projectvoorstel voor aan Bureau Social Return. Hierin staat zo concreet mogelijk welke activiteiten hij wil uitvoeren en voor welke Amsterdamse sociale opgaven. Bureau Social Return beoordeelt het projectvoorstel en kijkt of het past binnen de kaders van het contract en de aanbesteding.

Samenwerkingspartners

Bureau Social Return kan faciliteren bij samenwerkingen met:

- het Werkgeversservicepunt Groot-Amsterdam
- werkleerbedrijf Pantar
- de Werkbrigade
- Amsterdamse sociale firma's
- programma's die gericht zijn op Amsterdamse sociale opgaven
- gebiedsteams in Amsterdam
- stadsdelen
- maatschappelijke initiatieven
- onderwijsinstellingen
- vrijwilligersorganisaties
- stage makelaar en jongerenpunten
- gespecialiseerde intermediairs
- uitzendorganisaties

Kwartaalrapportage

STAP 4

Verantwoorden en contact met Bureau Social Return

Elk kwartaal rapporteert de opdrachtnemer de voortgang aan Bureau Social Return. Dit gaat via een online registratieprogramma. Hierin kunnen bijvoorbeeld kopieën van loonstrookjes (zonder BSN-nummers), facturen en andere bewijsvoering worden geüpload.

In dat geval neemt een opdrachtnemer contact op met Bureau Social Return. Bijvoorbeeld als een kandidaat uitvalt of als een sociaal project onverwacht niet doorgaat. Er worden dan nieuwe afspraken gemaakt en vastgelegd. Als niet aan de social returnverplichting wordt voldaan, dan wordt een boete opgelegd. De boeteclausule is een standaardbepaling in de contracten.

Privacy

De opdrachtnemer heeft toestemming nodig van de kandidaten om hun persoonsgegevens te kunnen vermelden in de rapportages.

Loopt het anders?

Bij verrekening van inspanningen voor de doelgroep wordt uitgegaan van de kosten die de opdrachtnemer daadwerkelijk heeft gemaakt. Soms zijn er onvoorziene omstandigheden bij het uitvoeren van een sociaal project.

Bureau Social Return

- Denkt mee over een oplossing als het anders loopt.
- Regelt tussentijdse evaluatiegesprekken met de opdrachtnemer over de voortgang.
- Maakt soms nieuwe prestatieafspraken, in overleg met de opdrachtgever/contractmanager.
- Is altijd bereikbaar voor hulpvragen.

Afsluitend gesprek

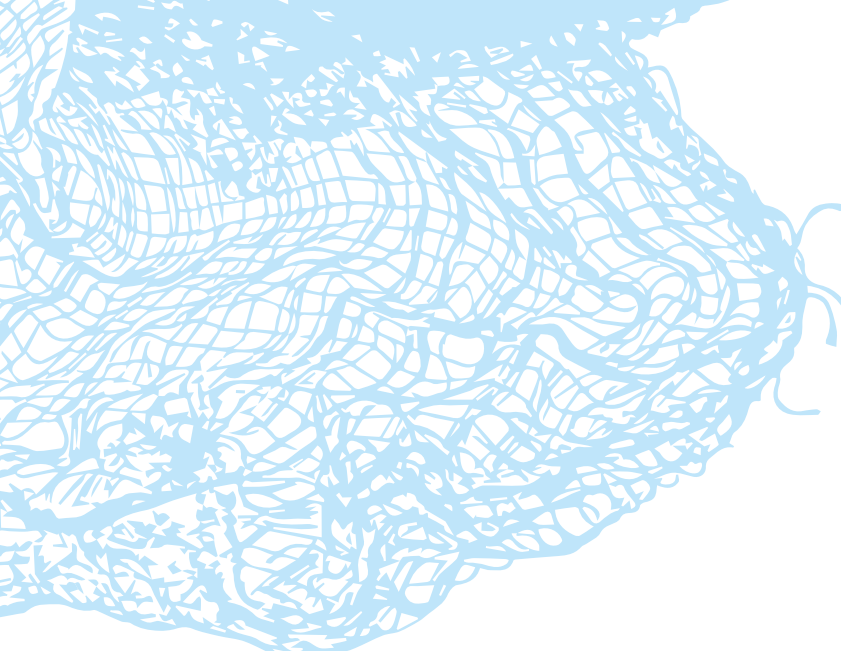
STAP 5

Indien gewenst is er een afsluitende gesprek. Hieraan nemen deel: de opdrachtnemer, Bureau Social Return en de opdrachtgever/contractmanager. Dit gebeurt vaak na langdurige, grote projecten.

In het gesprek wordt teruggekeken op de gerealiseerde sociale impact en de

samenwerking. Wat is er bereikt, hoe is het verlopen en wat kunnen de drie partijen ervan leren?

Soms brengt Bureau Social Return de activiteiten in de publiciteit. Hiermee vragen we positieve aandacht voor social return en kunnen we andere opdrachtnemers inspireren.

Waar te beginnen als je socialer wilt ondernemen?

- I. Start met het onder de loep nemen van het bedrijf
 - Hoe past sociaal ondernemen binnen de missie en visie van het bedrijf?
 - Is er draagvlak binnen de directie/het bestuur voor socialer ondernemen en sociaal inkopen?
 - Wat zijn de kernkwaliteiten van het bedrijf en kun je die inzetten om sociale impact te realiseren?
 - Met welke partners werk je samen?
 - En wat doen zij om sociale impact te maken?
 - Van welke bronnen maakt het bedrijf gebruik en kan dit socialer?
 - Biedt het personeelsbeleid kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt? En zo nee, kan dit wel worden gerealiseerd?
 - Is het bedrijf bereid te investeren in inclusief werkgeverschap en het aanpassen van processen?
- II. Schakel hulp in van organisaties die bekend zijn met sociaal ondernemen
 - Neem contact op met Amsterdam Impact voor ondersteuning bij het maken van sociale impact door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Stuur een mail naar: impact@amsterdam.nl.
 - Sluit aan bij een netwerk met andere ondernemers die maatschappelijk verantwoord ondernemen:
 - amsterdam.impacthub.net
 - greenbusinessclub.nl/zuidas/projectgroep/mensen
 - Gaat het om werk voor mensen met een arbeidsbeperking? Sluit aan bij het gemeentelijk netwerkplatform Sociaal Werkkoepel: sociaalwerkkoepelamsterdam.nl.
 - Wil je verbinding leggen met sociale opgaven van de stad en de buurt? Neem contact op met Bureau Social Return: social.return@amsterdam.nl.

Sociale impact via maatschappelijk verantwoord ondernemen

Steeds meer bedrijven kiezen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. In hun bedrijfsvoering houden zij rekening met mens, milieu en maatschappij. Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt ook wel corporate social responsibility genoemd.

Wat is het?

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is geen project, maar gaat over de manier waarop de kernactiviteiten van een onderneming zijn ingericht. Bijvoorbeeld: het bedrijf koopt duurzame producten in. Of het personeelsbeleid is ingericht op mensen met een arbeidsbeperking. Een bedrijf verwacht ook van toeleveranciers, afnemers en onderaannemers dat zij maatschappelijk verantwoorde keuzes maken.

Social impact-scan

Bureau Social Return biedt bedrijven een sociale impact-scan. Daarbij wordt een scan gemaakt van de mogelijkheden voor sociale impact in de stad. Bureau Social Return helpt ook bij het vertalen van de uitkomsten naar concrete acties. Meer weten? Stuur een mail naar social.return@amsterdam.nl.

III. Zie het creëren van sociale impact als een continu proces

- Maak een concreet plan van aanpak. Dit plan is gericht op zowel de eigen kracht van de onderneming als de sociale opgaven van de stad, zoals armoede, gezondheid, eenzaamheid of onderwijs.
- Evalueer periodiek of de sociale doelstellingen worden bereikt. Kan er misschien een tandje bij of moet er iets veranderen?

IV. Maak bekend dat je sociale impact creëert

- Een sociaal profiel is aantrekkelijk voor het werven van klanten. Maak via de website, via social media en via andere kanalen bekend dat het bedrijf zich 'social responsible' gedraagt.

- Voor het aantrekken van jong talent kan maatschappelijk verantwoord ondernemen doorslaggevend zijn. Het kan medewerkers uitdagen om creatief te zijn en lef te tonen.
- Het bedrijf wordt zichtbaar voor nieuwe samenwerkingspartners die op zoek zijn naar bedrijven die ook sociale impact creëren.
- Goed voorbeeld doet goed volgen. Door te laten zien dat het bedrijf dit belangrijk vindt, draagt het bij aan de landelijke beweging van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

5. Sociale impact: wat zijn de mogelijkheden in Amsterdam?

Pantar

Pantar is het sociale werkleerbedrijf voor Amsterdam en Diemen waar ruim 3.000 medewerkers verschillende werkzaamheden uitvoeren. Deze medewerkers hebben een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Pantar biedt een scala aan diensten op vele gebieden zoals onderhoud en schoonmaak, parkeerbeheer, digitalisering, postbezorging, verpakken van spullen, interieurbepanting, transport en logistiek, verkeersregelaars, groenonderhoud en reiniging van de openbare ruimte. Kijk verder op www.pantar.nl.

Werkgevers Servicepunt Groot-Amsterdam

Het Werkgevers Servicepunt Groot-Amsterdam creëert werk voor werkzoekenden die moeilijk aan een baan kunnen komen. Denk aan jongeren, 50-plussers, statushouders en mensen met een arbeidsbeperking. Het servicepunt werkt hierbij samen met werkgevers. Het Werkgevers Servicepunt Groot-Amsterdam is een samenwerkingsverband tussen het UWV Werkbedrijf, Pantar en de gemeenten Amsterdam en Diemen. Kijk verder op www.wspgrootamsterdam.nl.

'Wij willen onze maatschappelijke betrokkenheid graag uitdragen en verbinding maken met de mensen in de stad. Een van de manieren waarop wij invulling geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid is via ons social return-beleid.'

Paul van Iersel - CEO van Egis Parking Services B.V.

Amsterdamse sociale firma's

Dat je in Amsterdam sociaal kunt ondernemen, bewijzen de circa 50 sociale firma's in de stad. Sociale firma's zijn bedrijven die zich richten op zowel bedrijfseconomische continuïteit als op het creëren van werkplekken en dagbesteding voor Amsterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Sociale firma's halen minstens 50% van de totale inkomsten uit de verkoop van producten en diensten. Amsterdamse sociale firma's leveren diensten in tal van sectoren: facilitair zoals schoonmaak, catering en logistiek; administratief en personeel, communicatiediensten als media, ICT en evenementen. Kijk verder op: www.socialezaken.info/nl/gemeente.

Sociale ondernemingen

Bij een sociale onderneming bestaat minimaal 30% van het personeelsbestand uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente stimuleert sociaal inkopen bij Pantar en bij Amsterdamse sociale firma's. Denk bijvoorbeeld aan een bedrijfsuitje in een restaurant gerund door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, de inzet van schoonmaakmedewerkers met een auditieve beperking, of de inkoop van relatiegeschenken of bloemen. Kijk op: www.socialezaken.info/nl/gemeente.

Hier staan producten en diensten van sociale firma's die erkend zijn door de gemeente Amsterdam.

Amsterdam Powercertificaat

Lukt het niet om een social return zelf in te vullen? Of staat er nog een relatief klein restsaldo open na afronding van de opdracht? Dan is het mogelijk een Amsterdams Powercertificaat te kopen van Everyday Heroes. Met een Amsterdams Powercertificaat maak je een baan voor een Amsterdammer mogelijk. Dit is een experiment. Kijk verder op:

[www.everydayheroes.com/
amsterdam-sroi](http://www.everydayheroes.com/amsterdam-sroi).

MAEX Amsterdam

MAEX Amsterdam is het online transactieplatform voor maatschappelijke waarde in Amsterdam. Maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen in Amsterdam worden op dit platform zichtbaar. Ze kunnen een profiel aanmaken en aangeven welke behoeften ze hebben en wat ze Amsterdam te bieden hebben. Er staan al 273 initiatieven op waarmee in totaal 975.000 mensen worden bereikt. Denk aan het koppelen van buurtgenoten voor eenvoudige klusjes of sociaal contact of initiatieven voor vluchtelingen die in contact komen met Nederlandse vakgenoten en bedrijven. Kijk verder op: www.maex.nl/amsterdam.

Sociaal Werkkoepel

De Sociaal Werkkoepel is een netwerkorganisatie voor bedrijven, sociale firma's, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Ze werken samen om Amsterdammers met een arbeidsbeperking passend en duurzaam werk te bieden. De gemeente is verantwoordelijk voor het plaatsen van mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. De Sociaal Werkkoepel faciliteert en ondersteunt daarbij. Kijk verder op: www.sociaalwerkkoepelamsterdam.nl.

Vrijwilligers Centrale Amsterdam

De Vrijwilligers Centrale Amsterdam is het expertisecentrum voor vrijwilligers in Amsterdam. De vrijwilligerscentrale bemiddelt mensen naar zinvol en leuk vrijwilligerswerk in de stad. Jaarlijks zijn er twee bijeenkomsten waarin

maatschappelijke organisaties en bedrijven elkaar kunnen ontmoeten tijdens speeddate-sessies. Op basis van concrete hulpvragen vanuit maatschappelijke organisaties komen er matches tot stand. Kijk verder op: www.vca.nu.

Bureau Social Return

- Adviseert bedrijven over sociale activiteiten die zij kunnen ondernemen in de stad.
- Helpt bedrijven een inclusief personeelsbeleid op te zetten.
- Deelt expertise over social return, maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal inkopen.
- Verbindt bedrijven aan het sociale netwerk in Amsterdam.
- Brengt successen onder de aandacht van andere bedrijven.

Begrippenlijst

Amsterdamse sociale firma

Erkende Amsterdamse sociale firma's richten zich op zowel bedrijfs-economische continuïteit of winstgevendheid als op het creëren van plekken voor arbeidsmatige dagbesteding of werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Daarbij geldt:

- 50% van de totale inkomsten komt voort uit de verkoop van producten en diensten, niet zijnde dagbestedings-activiteiten.
- 30-40% van de medewerkers heeft een afstand tot de arbeidsmarkt.

Beroepsbegeleidende Leerweg

Een middelbare beroepsopleiding in de vorm van werkend leren bij een erkend leerbedrijf. De leerling/werknemer is in loondienst bij een werkgever: het leerbedrijf. De leerling ontvangt loon conform de cao en gaat een dag per week naar school.

Beroeps Opleidende Leerweg

Een vorm van middelbaar beroeps-onderwijs waarbij de leerling grotendeels op school zit. Tijdens de opleiding doet de leerling praktijkervaring op door stage te lopen bij een erkend leerbedrijf. De stage beslaat minimaal 20% van de opleiding.

Code Sociale Ondernemingen

Deze code biedt erkenning van sociaal ondernemers: impact first staat voorop.

Convenant

Een samenwerkingsafpraak met Bureau Social Return voor social return op maat. In een convenant worden afspraken gemaakt over het bundelen van meerdere social return-verplichtingen (op verschillende contracten) voor duurzame sociale impact in de stad Amsterdam.

Doelgroep social return

Iemand behoort tot de doelgroep social return wanneer hij minimaal drie maanden werkloos is en staat ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf, de gemeente of een vergelijkbare instantie (Participatiewet, WW-, WSW-, WGA-/WIA-/WAO-, Wajong- of NUG-regeling). Afhankelijk van actuele ontwikkelingen kunnen in overleg ook andere groepen als doelgroep worden opgenomen. Denk hierbij aan voortijdig schoolverlaters, statushouders en mbo-studenten niveau 1 en 2.

Doelgroepenregister

Landelijk register waarin alle mensen staan die vallen onder de banenafpraak (Wet Banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten). Het gaat om de regelingen voor de Wajong, WSW, WIW en ID-banen, schoolverlaters van voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs en mensen uit de doelgroep van de Participatiewet die het wettelijk minimumloon niet kunnen verdienen. Het UWV beheert het register. Met de gegevens uit het doelgroepenregister kan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid controleren of werkgevers de afgesproken banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking.

Duurzame reguliere arbeidsplek

"Iemand is volwaardig en duurzaam aan het werk op basis van een arbeidsovereenkomst van minimaal zes maanden voor tenminste 0,5 fte, waardoor diegene uitkeringsonafhankelijk is geworden." Voor kandidaten die in het doelgroepenregister staan, wordt een duurzame arbeidsplek geboden op basis van de beoordeling arbeidsvermogen (UWV) voor zowel het aantal uur per week als de duur van de arbeidsovereenkomst.

NUG

Niet-uitkeringsgerechtigd. Dit is iemand die jonger is dan de pensioengerechtigde leeftijd en als werkloze werkzoekende staat ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf, de gemeente of een vergelijkbare instantie.

Prestatieladder Sociaal Ondernemen

De Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) is een wetenschappelijk onderbouwd meet- en registratie-instrument en tevens een kwaliteitskeurmerk van TNO. Het geeft inzicht in de mate waarin organisaties meer dan gemiddeld sociaal ondernemen, gericht op de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

Sociaal opdrachtgeverschap

Duurzaam en rechtvaardig gedrag van de aanbestedende overheid, gericht op het realiseren van positieve sociaal maatschappelijke impact voor de samenleving, de opdrachtnemer en de opdrachtgever.

Sociale impact

Het toevoegen van sociale waarde voor Amsterdammers in een kwetsbare situatie op het gebied van werk, participatie, armoede, gezondheid, eenzaamheid of onderwijs.

Social Return / Sociaal Rendement

Social Return is een instrument voor opdrachtgevers om sociale doelstellingen te realiseren middels inkoop- en aanbestedingen. Met als doel dat de (overheids)investering ook sociaal rendement oplevert. Tijdens de uitvoering van een 'reguliere' opdracht creëert de opdrachtnemer werkgelegenheid en/of stimuleert arbeidsparticipatie op de opdracht voor kandidaten behorende tot de doelgroep Social Return.

Sociale onderneming

Sociaal ondernemers zoeken innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De maatschappelijke missie staat bij hen voorop (impact first!). Net als gewone bedrijven leveren sociale ondernemingen producten of diensten. Maar geld verdienen is geen hoofddoel, het is vooral een middel om de wereld een beetje beter te maken. Zie ook:

www.social-enterprise.nl/oversociaal-ondernemen/code-socialeondernemingen.

Statushouder

Een vluchteling/asielzoeker met een voorlopige of voorwaardelijke verblijfsvergunning.

Voorschakeltraject

Een voorbereidend leerwerktraject voor uitkeringsgerechtigden dat leidt naar een reguliere werkplek. Het traject bevat een duidelijk opleidingscomponent.

Voortijdig schoolverlater

Dit zijn jongeren tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie (een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo-2-niveau). Hieronder vallen ook leerlingen tot 23 jaar die langer dan een maand zonder reden van school wegblijven.